

ДОМАКИНА

СЪ ОСОБЕННО ПРИЛОЖЕНИЕ ЗА ОБРАЗЦИ НА РАКОДѢЛИЯ

ПРИТУРКА

НА

„ЖЕНСКИЯ СВѢТЪ“

Редакторна: Елена Манова

Излиза на 10 число всеки мѣсець.

Годишенъ абонаментъ

I за абон. въ Т.-П. станция

на притурката . . л. 3.

„ „ съ Ж. Св. „ 5.50

II за аб. направо въ Дирек-

на притурката . . л. 4.

„ „ съ Ж. Св. „ 7.

III за странство

на притурката . . л. 5.

„ „ съ Ж. Св. „ 9.

Всичко що се отнася до списаніята на притурката испрада се съ адресъ: Дирекцията на Жен. Свѣтъ ул. Войнишна № 122 Варна.

Цисма неплатени не се приематъ. Възврати обявления, стосещащи се до госпожи и господи, приематъ се. Правото за записъ въ Т.-П. станция се плаща отдѣлно отъ абон.

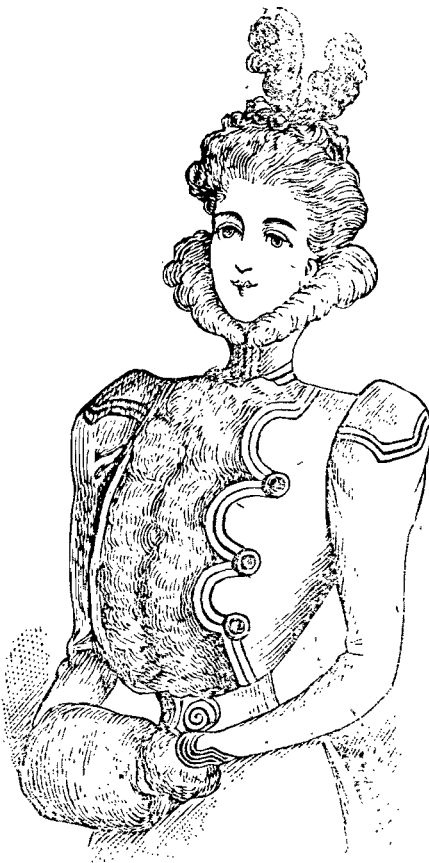
Въ Дирекцията се намиратъ за проданъ цѣли течения отъ I, II, III, IV и V година на „Ж. Свѣтъ“ и „Домакина“

Модна хроника.

Слѣдъ като приготвимъ всичкитѣ зимни припаси, неизбежно нужно е да се истърсѣтъ и прѣгледатъ всичкитѣ останали отъ минзлата зима въ гардеробитѣ дрѣхы. Ако ни позволяватъ прочее любезнитѣ ни читатели да направимъ този прѣгледъ наедно съ тѣхъ, то ние ще се помчимъ да имъ помогнемъ и улеснимъ въ тоя толкова трудна работа, съ която сж натоварени, за да турятъ въ употребление и най-старитѣ си дрѣхы, като новомодни. Безъ помощъ и наставления тѣ, може би, биха исхжбили дрѣхитѣ си, или биха изтрошили сумна пари. Ето да рѣчемъ, че имаме единъ жакетъ съ дълъгъ и клошъ баскъ, стѣгнатъ при талята и само съ една баста съ обѣрната яка и реверн и широки рѣжави. Този жакетъ е най-лесно да се измѣни, или се поправи на болеро, или на късъ и гладъкъ жакетъ стига само, слѣдъ распаряването и изглаждането всичкитѣ части на жакета, да приложимъ надъ тѣхъ крайкитѣ на единъ гладъкъ жакетъ, а за болеро, както се то показва въ фиг. 2, като приложимъ кройкитѣ, било на болеро, или на единъ корсажъ безъ баскъ, на които продължаваме прѣдницитѣ отъ прѣдъ за баскъ до 7 снтм. и колкото отива къмъ гърба да се свѣси до 3 снтм. Отъ широкитѣ рѣжави на вѣтния жакетъ лесно получаваме моднитѣ тѣсни рѣжави, слѣдъ

като приложимъ кройката на тѣсния рѣжавъ (виждъ въ прилож. фиг. 3 обр. 1) и исхвърлимъ отъ горната частъ излишакитѣ. Останалитѣ части, както яката реверитѣ и едната паста въ прѣдницитѣ никъкъ не

се бутатъ. И така полученото отъ вѣтъ жакетъ болеро днесъ е едно отъ най-елегантнитѣ и скромни модни туалети за всѣка дама, а особено, като се прише око̀ло краищата му тѣсенъ галонъ, или се прѣкара нѣколко реда въ машината съ копирено кордоне (копиримъ) тигелени бодове. То се носи съ една фуѣта скроена гладко на костюмъ танеръ. За дългия гладъкъ жакетъ не се изисква тоже голѣмъ трудъ. Той се стеснява къмъ баска и взема кръгълъ фасонъ отъ прѣдъ, както при фиг. 3, въ прилож., а за яката и реверитѣ, ако желаемъ можемъ да ги оставимъ, както си бѣхъ, въ противенъ случай, ги правимъ отъ излишакитѣ. Тѣзи зима ще видимъ разнообразни жакети, които ще бѣдѣтъ, ту дълги въ видъ на бонжуръ, ту къси въ видъ на корсажъ блузъ и ту амазонски. Но между тия жакети, най-много ще се носѣтъ дългитѣ гладки, въ видъ на фракъ или на бонжуръ виждъ фиг. 3 и по нѣкога баскътъ ще бѣде отдѣлно пришитъ и ще се припасва съ единъ поясъ. Тѣзи послѣдни много добръ

Фиг. 1.

отиватъ на тѣсни високи. За визити колетата сж по удобни, понеже подъ тѣхъ могатъ да се носѣтъ и най-богато гарнирани корсажи, безъ да се

Учредителъ: М. Н. Станиславъ

ВЪ
ПРИ
ВАРНА

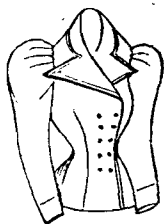
намъчкватъ; при това тѣ се изваждатъ и безъ тѣхъ се прѣставя въ салона по талія. Фуститѣ се правятъ много тѣсни отгорѣ и се закопчаватъ отъ задѣ при горнята имъ часть, а надолѣ биватъ широки въ видѣ на клошъ; при това продължаватъ да се правятъ и съ три рѣда воланъ, които, както бѣхме казали, се скриватъ малко на клошъ. За платоветѣ нѣма що да кажемъ, освѣтъ да Ви споменемъ, че както минълата зима, така и тѣзи зима ще се носятъ сукненитѣ, шачевитѣ, но най-много кадифенитѣ, които винаги ще се прѣдпочитатъ отъ другитѣ платове, а особено, когато ще се гарниратъ съ кожени ивици, ще бждатъ едни отъ най-елегантнитѣ рокли. При това тѣзи кожи могатъ и да се замѣстятъ съ доброкачествена имитация, която по нѣкога никакъ не се различава отъ сжщинската кожа. Въобщетѣзи гарнировка е много по-прѣдпочтителна отъ другитѣ гарнировки, тъй като тя ни стои и не винаги по-евтина отъ другитѣ гарнировки. Вълнения сатенъ, и всичкитѣ вълнести (рунтави) платове, ошити на костюмъ танеръ, ще бждатъ тоже едни отъ отличнитѣ туалети. Долнитѣ фусты всѣ се правятъ отъ копринени платове и се гарниратъ съ най-тънъи волани и дантели.

По настоящемъ и принципѣ сж много въ употребление, даже вече се позволява и по улицитѣ да се носятъ, когато прѣди тѣ не се носѣхъ; освѣтъ вътрѣ въ къщи и по церемониалнитѣ дни.

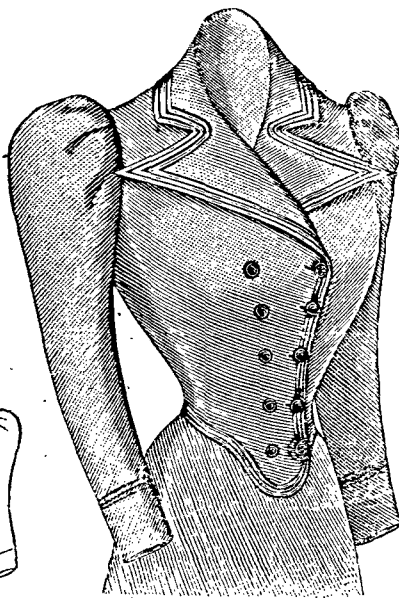
За гарнировки се употребяватъ пѣкъ; галонитѣ, като се ошиватъ разнообразно, послѣ бродеритѣ, различни насмантерии, жетата, кадифелжитѣ и коженитѣ ивици. Приврзкитѣ (фопгитѣ) Louis XV сж много на мода, но повечето апликирани надъ роклитѣ, отъ колкото по шапкитѣ. Апликацията се обгражда съ кадифелжци, или копринено кордоне и др. Тѣзи приврзки се правятъ и надъ траурнитѣ рокли, но тукъ вмѣсто да се прилѣгятъ гладки, тѣ се набиратъ отъ двѣтъ краища на ивицкитѣ въ видѣ на буфантъ и тогава се апликиратъ, като образуватъ приврзкитѣ. При това не ще бжде злѣ, ако кажемъ нѣколко думи и за траурния туалетъ. За този свръбенъ туалетъ, твърдѣ не се обраца

внимание, тъй като той винаги бива по-скроменъ и се гарнира само съ английския крепъ.

Този крепъ, както ни е извѣстно това отъ колѣ, се прилага винаги при политѣ на фуститѣ на 20—30 смт. на широчина, по нѣкога и повече даже, като се пришиве отъ края на политѣ на фустата. Корсажитѣ тоже се гарниратъ отъ сжщия крепъ. Едно дълго манто сега се прави отъ дебелъ вълненъ сатенъ съ втора пелерина, кржгѣсти отпрѣднитѣ краища, както на пелерината, така и на мантото, послѣ се гарниратъ съ този горѣ казанъ крепъ съ една ивица на широчина отъ 10—15 смт. Единъ крепенъ капотъ, гарниранъ съ единъ бѣлъ рушъ отъ английския крепъ. Вуалътъ слиза отзадъ до браката и понеже много тѣжъ, то се убожда съ една карфица при крѣста. Маншонътъ се прави отъ крепъ, но при това и коженитѣ не се забраняватъ.

Фиг. 2

Фиг. 2

Обяснение на модитѣ.

Фиг. 1 Елегантенъ костюмъ отъ ясно синкъс цвѣтъ сукно. Корсажитѣ е съ правъ гърбъ. Прѣдници растворени и гарнирани около краищата на извивкитѣ съ черенъ галонъ и покраищата на всѣка извивка се пришива по едно черно гипюрено копче. Висока яка гарнирана съ кожа. Кожено жпле. Ржкави гладки, при горнята имъ часть гарнирани съ черенъ галонъ, а при долната съ кожа и галонъ. Поясъ отъ сукното и се закопчава чрѣзъ двѣ по-големъ копчета отъ ония на пришититѣ при прѣдницитѣ. Фустата

при горнята ѣ часть е направена сжщо като оная при фиг. 5, а долѣ при политѣ, се изрѣзва както прѣдницитѣ и се гарниратъ извивкитѣ сжщо съ кожена ивица, съ галонъ и по едно копче. Шинилена шапка съ двѣ черни издигнати пера. Маншонъ отъ сжщата кожа на роклята

Фиг. 2 Болеро отъ черно сукно. Корсажитѣ се състои отъ 6 части скроени двонни: гърбъ, криво пърче, право парче, прѣдница, горнята часть на ржкава и долнята часть на ржкава. Слѣдъ като се ошие болерото около краищата се прѣкарва три реда на машината или се пришива три реда сутажъ.

Фиг. 3 Жакетъ бонжуръ. (Виждъ въ приложението: жакета, натуралната величина на чертежа му за кройка и планъ обр. 1-й)* Този жакетъ се прави отъ всѣкакъвъ видъ вълненъ платъ споредъ желанието ни. Ако платътъ е

*) Кройкитѣ се прѣвеждатъ, чрѣзъ резецъ, като слѣдимъ развити контури на всѣко парче по-отдѣлно, или пѣкъ, за да не се исхаби приложението, прѣвеждаме ги чрѣзъ прозрачна тънка книга.

широкъ достатъчен сж: 2 м. платъ 4 м. подплата п 75 ситм. каневирепъ платъ, за реверитъ и яката. Кройката на жакета се състои отъ 7 части: (виждъ въ пр. обр. 1-й) а) прѣдницъ, б) гърбъ, г) кривото парче (допалнене на гърба), д) половината отъ яката, е) долната частъ на ржкава, ж) горнята частъ на ржкава. Чертежътъ на този жакетъ въ натуралната величина е за едно лице, което има:

41 ситм. дължината на гърба.

32 широчината на гърба при плещитѣ.

64 кръстна обиколка.

93 гръдна обиколка.

За съединяването всичкитѣ части на жакета послѣдѣте забѣлѣзанитѣ букви въ плана обр. 1-й: А се впада съ А', В се впада при В' и т. н. т. Ржкавъ: 1 съ 1' 2 съ 2' и т. н. т.

Фиг. 4 Елегантна фуста отъ дебелъ шлякъ. (Виждъ въ приложеніето: фустата, чертежа на кройката въ натуралната величина и планъ обр. 2). Тъзи фуста е отъ най-последната мода и много хубаво прилѣга, стига само добръ да внимаваме при пробиваніето. Дължината на фустата отпрѣдъ е 95 ситм., а отзадъ е по дълга спр. 1 м. Широчината на фустата при халбоцитѣ 15 ситм. понадолъ отъ кръста, е 1.10 м. Кръстната обиколка е 60 ситм. За тъй фуста достатъчен сж 3.70 м. платъ отъ най-широкия на 1.20 м. Ако платътъ е тѣсенъ, то се принажда къмъ края на волана отзадъ (виждъ въ плана № 6). Кройкитѣ се прилагатъ надъ плата по слѣдующия начинъ: 1) а) Воланъ. Прѣгъваме плата отъ единия изрѣзанъ край на двѣ до 1.30 м. на дължина, слѣдъ като растворимъ двойния платъ, ако желаемъ фустата да бѣде по дълга прибавяме тукъ нѣколко ситм., понеже отъ друго мѣсто не може да се надава, за да не се развали пропорцията ѝ. Тъзи гънка е отбѣлѣзана въ плана съ $E E'$, надъ която се прилага на 2 ситм. отъ жгъла E , тѣсния край на кройката a , която е отбѣлѣзана съ двѣ врѣзки. А A' показва изрезания край на плата отъ тона. 2) б) Прѣстилка. Прѣгъваме другия изрѣзанъ край на плата $P P'$. С C е гънката и прилѣгаме широката страна на кройката b , която е отбѣлѣзана съ 3 врѣзки, да се впада надъ гънката $C C'$ и послѣ скрояваме на 2 ситм. отъ кройката. Пришиваніето на волана a до прѣстилката b е много лѣсно, понеже обиколката на долния край на прѣстилката $K K'$ е равна съ обиколката на горния край на волана $B B'$.

Отъ изпишанитѣ на № № 3, 4 и 5, слѣдъ като се крон фустата, излиза и корсажа, но безъ ржкавитѣ. Прилѣгаме прѣдницата и правото парче надъ № 3, който има 80 ситм. дължина и 50 ситм. широчина. Отъ № 4, който има 50 ситм. дължина, скрояваме гърба безъ шевъ посрѣдата. Отъ № 5, яката. За ржкави се купува още 80 ситм. платъ. Ако желаемъ корсажа можемъ да го направимъ и отъ кадфе.

Кроеие на Матинето.

(Виждъ въ прил. фиг. 5 и планъ обр. 3)

Матинето се състои отъ 7 части: гърбъ, посрѣдата

безъ шевъ, който е скроенъ отъ срѣдата на рамото до кръста право. Едно криво парче отъ страни на гърба, което допълня гърба отъ половината частъ на рамото и слиза малко наклонно къмъ кръста, едно право парче на подмишницата, прѣдницъ съ изоставенъ отпрѣдъ платъ за плисирание, яка, ржкави и ржкавели. Това матинце може да се направи отъ всевъзможнъ видъ платъ. Ония, които желаятъ матинето да имъ бѣде стѣгнато при талията, правятъ по една наста малко на страни; иначе то се скроява споредъ кройкитѣ. Матинето се заключава прѣзъ срѣдата подъ едно плисе, а ржкавелкитѣ отъ страни подъ дантелата.

Начертание на прѣдницата (а). — Начертаваме си единъ правоугълникъ $A B C D$, на височина 71 ситм. а на широчина 54 ситм. Отъ A къмъ C на $9\frac{1}{2}$ ситм. поставяме E ; отъ A къмъ B на 23 ситм. поставяме F отъ A къмъ B на 16 ситм. поставяме една точка, слизаеме надолъ до 10 ситм. и поставяме G . Съединяваме G съ E чрѣзъ една права линия и G съ F чрѣзъ една крива линия на дѣсно до $4\frac{1}{2}$ ситм.; отъ B къмъ A на 18 ситм. поставяме една точка и слизаеме надолъ отъ тая точка 1 ситм. до H ; отъ B къмъ D на 21 ситм. поставяме една точка, а на лѣво отъ тая точка 11 ситм. на вжтрѣ поставяме I . Съединяваме H съ I съ една извита линия на лѣво до 5 ситм. Отъ D къмъ B на 10 ситм. поставяме J отъ гдѣто продължаваме къмъ B още 19 сантиметръ и поставяме една точка; на лѣво отъ тая точка 11 ситм. навжтрѣ поставяме K . Съединяваме $I K$ чрѣзъ една права линия, K съ J чрѣзъ една малко на лѣво искривена линия. Съединяваме C съ J чрѣзъ една крива линия, на 3 ситм. отъ D . Съединяваме E съ C чрѣзъ една права линия.

Начертание на гърба (б). Начертаваме си единъ правоугълникъ $A B C D$, имѣющъ за височина 60 ситм. а за широчина 11 ситм. отъ A къмъ B на 5 ситм. поставяме E ; отъ B къмъ D на 1 ситм. поставяме F ; отъ A къмъ C на 3 ситм. поставяме G ; съединяваме E съ G чрѣзъ една права, E съ F чрѣзъ една леко искривена линия; отъ C къмъ D на 2 ситм. поставяме една точка; повдигаме тая точка на 1 ситм. и поставяме H . Съединяваме H съ D чрѣзъ една права. Отъ C къмъ A на 16 ситм. поставяме една точка; на дѣсно отъ тая точка, на $3\frac{1}{2}$ ситм. поставяме I . Съединяваме I съ H чрѣзъ една права линия. На дѣсно отъ I теглимъ една хоризонтална линия на 2 ситм. и поставяме J . Съединяваме J съ G чрѣзъ една леко искривена линия. Съединяваме F съ D чрѣзъ една права линия.

Начертание на кривото парче (в). Начертаваме си единъ правоугълникъ $A B C D$ имѣющъ за височина 57 ситм. а за широчина 17 ситм. Отъ A къмъ B на 3 ситм. забѣлѣзваме съ една точка; отъ тая точка $2\frac{1}{2}$ ситм. на доль и поставяме E ; отъ A къмъ B на 9 ситм. поставяме F ; Съединяваме $E F$ чрѣзъ една права; отъ A къмъ C на 12 ситм. забѣлѣзваме чрѣзъ една точка, отъ тая точка 1 ситм. на дѣсно поставяме G ; Съединяваме E съ G чрѣзъ една искривена линия на 2 ситм. отъ правата $A C$; отъ C къмъ A на 18 ситм. поставяме една точка, на 5 ситм. отъ тая точка поста-

вие Н; съединяваме G съ Н чрезъ една линия малко искривена на дясно; отъ С къмъ А на 2 снтм. поставяме I; съединяваме G съ I чрезъ една крива минавайки презъ точка Н; отъ Д къмъ В на 15 снтм. поставяме една точка, на 3 снтм. отъ тая точка поставяме J; на $1\frac{1}{2}$ навътрѣ поставяме K; съединяваме K съ F чрезъ една малко изкривена на дясно линия.

Начертание на правото парче (г). Начертаваме си единъ правоъгълникъ A B C D на височина 46 снтм. а на широчина 17 снтм. отъ А къмъ В на 9 снтм. поставяме E; отъ А къмъ C на 4 снтм. поставяме една точка, отъ тая точка на 4 снтм. навътрѣ поставяме F; отъ C къмъ A на 1 снтм. поставяме G; отъ D къмъ B на 1 снтм. поставяме H; отъ C къмъ A на 18 снтм. поставяме една точка, отъ тая точка 5 снтм. на вътрѣ поставяме I; съединяваме G съ H чрезъ една крива минавайки презъ срѣдата на лицата C D; съединяваме E F чрезъ една малко искривена линия; съединяваме F съ I съ една леко искривена линия и I съ G чрезъ една малко искривена къмъ I, а по надолѣ право; отъ D къмъ B на 18 снтм. поставяме една точка, на 4 снтм. на вътрѣ поставяме J; съединяваме E съ J чрезъ една малка искривена навън линия и J съ H чрезъ една малко искривена линия къмъ J.

Начертание на ржкв (д) Начертаваме единъ правоъгълникъ A B C D на височина 61 снтм. а на широчина 55 снтм. отъ А къмъ C на 17 снтм. поставяме E; отъ А къмъ B на $25\frac{1}{2}$ снтм. поставяме F; отъ В къмъ D на 12 снтм. поставяме G, съединяваме E съ G чрезъ една крива линия искривена къмъ G, а изпъкнала къмъ F; отъ D къмъ B на 7 снтм. поставяме една точка, на 5 снтм. отъ тая точка навътрѣ поставяме H; съединяваме G съ H чрезъ една права; отъ D къмъ C на $27\frac{1}{2}$ поставяме I; съединяваме H съ I чрезъ една линия леко искривена навън; отъ C къмъ D на 7 снтм. поставяме една точка, на 5 снтм. на вътрѣ отъ тая точка поставяме J; съединяваме J съ E чрезъ една права, послѣ J съ I чрезъ една лека искривена навън линия.

Начертание на якотъ (е) Начертаваме си единъ правоъгълникъ A B C D на 18 снтм. дължина а на 22 снтм. широчина; отъ В къмъ D на 2 снтм. поставяме E; съединяваме A съ E чрезъ една малко изпъкнала линия; отъ D къмъ B на 1 снтм. поставяме F; съединяваме E съ F чрезъ една права линия; отъ C къмъ D на 3 снтм. поставяме G; съединяваме G съ F чрезъ една леко-искривена линия; отъ C къмъ A на 4 снтм. поставяме една точка отъ тая точка на 4 снтм. навътрѣ поставяме H; съединяваме G H A чрезъ права линия.

Начертание на ржквела (ж). Начертаваме си единъ правоъгълникъ A B C D на 12 снтм. дължина, и 23 снтм. широчина; отъ А къмъ C, на 3 снтм. поставяме E; отъ В къмъ D на 3 снтм. поставяме F; отъ C къмъ D на 3 снтм. поставяме G; съединяваме E съ F чрезъ една изпъкнала линия, минавайки презъ срѣдата на правата линия A B, съединяваме E съ G чрезъ една права; отъ D къмъ C, на 3 снтм. поставяме H; съединяваме F съ H чрезъ една права, а G съ H чрезъ една крива линия.

Кърмене на дѣцата *)

(Бесѣда съ майки).

Всѣка година, когато Вий се съберете ето тукъ, за присаждане на вашитѣ дѣца отъ «Баба шарка», азъ съмъ се старалъ да побесѣдствувамъ съ васъ за гледанието и храненieto на вашитѣ мѣнички дѣца.

Всѣкой пътъ начевамъ съ това, че доказвамъ на Васъ вредата отъ употреблението противнитѣ искусствени нянки, които въ настоящата минута сж напълнени устата на вашитѣ нещасни дѣца. . . . Кое може да бжде вредно и по лошо за здравето имъ отъ тази гнусна нянка?! Тя по своето нечисто приготвление, се явява, като главенъ виновникъ за прѣдаване на дѣдата така нареченитѣ: «Лоши болѣсти»; тази сжща нянка се явява главенъ виновникъ на дѣтската дѣария, отъ която гинятъ ежегодно повече отъ половината родени дѣца, а останалитѣ живи, благодарение пакъ на тази искусствена нянка сж: слаби, недѣжави, покрити съ скрофулозни подувания.

Жално, много жално, че много отъ Васъ, майки, не искатъ да вѣрватъ, не искатъ да следятъ лѣкарскитѣ съвѣти, който учатъ Васъ за Ваша полза, да не се мѣчатъ, като глѣдате страданията на Вашитѣ дѣца, въ които тѣ ни най малко сж виновати. Желая да прѣдпазите тѣхъ отъ тѣзи болѣсти, който произлизатъ отъ Вашето неумѣние и недостатъчно глѣданне.

Мене е жално за Васъ и тежко за васъ, за гдѣто Вий се отнасяте недоверчиво къмъ съвѣтитѣ на хората, които знайтъ, — сж испитвали, — проследили всичко това, като искатъ да научатъ Васъ, които се явяватъ почти съзнателни виновници за болѣстята и смъртъта на собственитѣ ви дѣца, а то е равноспално съ дѣтоубиството.

*) Тази бесѣда е държана отъ единъ Русски Медик. Фелдшеръ прѣдъ едно събрание отъ жени.

За жалость, повечето отъ нашитѣ Медицински Фелдшери до сега сж стоили неутрални за поучаванieto на нашитѣ майки и бащи.

Не единъ пътъ ни се е отдало случая да чуемъ отъ устата на много Българ. Медик. Фелдшери, че тѣ биле прѣтрупани съ работа, та не имъ оставало време; а освѣнъ това заплатата, която получавали е била толкова скромна, щото не възнаграждавала даже и половината отъ работата имъ. Наистина, работата имъ е много и ния не отричаме това, не казваме, че трудътъ имъ е възнаграденъ наравно съ работата имъ, нито пакъ казваме, че не трѣбва да се увеличи тѣхната заплата. Нъ за Бога пакъ, правото да пасуватъ въ поучението на нашитѣ майки?

Ако заплатитѣ имъ сж малки, което е вѣрно и немогатъ възнаградитъ работата имъ, то пакъ нали обществото не ъ отрича?

Азъ знамъ единъ Медик. Фелдшеръ (излишно е да му казвамъ името, стига само, че той е тѣхонъ колега), който получава еднаква заплата съ тѣхъ и освѣнъ, че извършва това, което и тѣ, нъ е и учителъ въ Недѣлни и вечерни училища, а сега се учимъ, че искалъ да прѣподава и Антропология въ III. класъ въ едно училище. Е! тогасъ? . . .

Да! че трѣбва да се увеличи тѣхната заплата, туй е справедливо и за туй ний се обръщаме къмъ г. г. Народнитѣ Прѣставители, съ молба за подобрене материалното положение на Медик. Фелдшери, като казимъ пакъ Медик. Фелдшери, за да последватъ примѣра на тѣхния другаръ.

(прѣводача).

Признавамъ се, че ей сега казаната отъ мене дума е дума страшна, нъ все пакъ тя си е до нѣмай кждѣ на мѣсто!

Какъ ще наречешъ онази майка, на която е показано принесената отъ неѣ вреда на своето дѣте съ своето възпитание, указано ѣ способъ за правилно възпитание и, въ потвърждение на всичко това, сж правени маса примѣри, но тя не иска да слуша и вѣрва само по това, че всичко това, що я съвѣтватъ, за неѣ е ново. а главно, че е съединено съ нѣкои расходи, гриженіе и неудобства?

Какъ не ѣ е прѣстѣпно, какъ не ѣ е грѣшно на такива майки, у които на първо мѣсто сж удобства, заради които тя принася жертва не само здравіето, но и живота на своето дѣтенце!

Азъ можъ и този пѣтъ, които и по рано да Ви кажа съ потвърдиваніе много казани отъ мене примери, но по моему, за васъ било би достатъчно само толкова: да послушате само благодарността, която е показала мене ето тази жена, ваша съгражданка, за това, че азъ спасихъ живота, както тя само е казала на нейното дѣте, което страдало отъ бълваніе и диария, като е посвѣтвалъ да остави искусствена нѣнка, кашата, не прѣвареното млѣко, а да храни дѣтенцето съ прѣварено кравешко млѣко, тургани въ два пѣти повече гореща вода. Но така и стана. Азъ ще Ви приведа още примѣръ.

Три години отъ това напѣдъ, азъ взехъ съ себе си на възпитание шестнѣделно дѣтенце отъ майка, на която по нея болѣсть е запрѣтено да кърми дѣтенцето. Азъ захванхъ да хранихъ това дѣтенце посредствомъ искусствена нѣнка съ прѣварено краве млѣко въ турганіе на два пѣти повече гореща вода съ прибавленіе парченце захаръ на чайна чаша и отъ тази смѣсъ давхъ на дѣтенцето толкова, колкото може да пстпне въ теченіе на деня. Дѣтенцето у мене расте спокойно, здраво, а при това и не трѣбвало за него почти никакво глѣдаше, освѣтъ ежедневно кпанше.

За нещастіе за това дѣтенце, моята стара майка такава, каквато не вѣрва, както и Вие, а главно не искаше да се съгласи съ това да притурга два пѣти повече горѣща вода въ млѣкото, понеже не било хранително за дѣтенцето и че то неможѣло да живѣе безъ кашница. За нѣколко дена азъ се отлъчихъ отъ кѣщи и слѣдъ завърщанцето азъ намѣрихъ моя възпитаникъ съвършено болно. Той плачеше по цѣлъ день, у него се появи бълваніе, диария и страшно отслабна, очитѣ му впѣти, корема подутѣ, — въобще, на лицето имаше всичкитѣ признаци на отровено. Наченхъ да изследвамъ причинитѣ и узнахъ, че въ мое отсъствие похранили съ каша, неразмѣсено млѣко, а по нѣкога и не сварено.

Азъ захванхъ да упрѣквамъ майка си и ѣ казвамъ, че тя е виновата, но тя не искаше и да вѣрва, че дѣтето се е разболѣло отъ това, а всѣкога се стараѣше да намѣри други причини, но се убѣди тогава, когато ѣ се отдаде още нѣколко пѣти да даде на дѣтето такива жестоки проби.

Послѣ тѣзи испитванія при кърменіето дѣте-

то скоро се поправи безъ всѣкакви лѣченія, захванхъ да се храни само съ прѣжната храна и то отъ начало стана здраво, но защо пакъ трѣбвало да прѣнесе тѣзи страдания, причината на което е невежеството, ленивостта и непослушаніето; а ако здравіето скоро начена да се поправя, то е само за туй, че много скоро се намѣрихъ причинитѣ за болѣстѣта и се старахъ немедленно да ги отстранжъ; въ противенъ случай дѣтето би болѣло безконечно дълго и е вѣрно, че щѣше да умрѣ въ страшни мъчения. . . .

Моя възпитаникъ, както и по прѣди казахъ, въ първитѣ четири мѣсеца на своя животъ се е хранилъ исклучително съ едно горещо млѣко, разбъркано въ два пѣти повече вода горѣща, прѣзъ четиритѣ мѣсеци азъ го хранихъ съ млѣко почти наполовина съ вода и разбършихъ да му се дава по малко манна и много житка кашница. Такова храненіе се продължи до осми мѣсецъ и само тогава азъ захванхъ да хранихъ дѣтето съ петлѣсто млѣко съ малко бѣлъ хлѣбецъ или жидка манна или по едра кашница. Това дѣтенце и сега живѣе у мене. То е на три години. То и сега се храни почти съ млѣко, но изглѣжда свежо, румано и по-здорово дѣте отъ своитѣ братя и сестри, хранени съ останалитѣ способности — Ваши изобретения, само безъ нѣнки, отъ което едва сж останали оипви. —

Какво може да бжде по лошо, мърсно, отвратително, а при това и прѣстѣпно отъ да се заставя нещастното дѣте цѣли дни и мѣсеци, както това Вие правите всички, да държите въ устица мърсна, цапана, прокиснала, въ мпризлива парцалка за дѣвкане, по нѣкога размѣсена съ плюнкитѣ на болната може би бавачка!

Мърсната, грубата, киселата парцалка разяжда слизестата ципа на бърнитѣ, язичето на нещастното дѣтенце; у него на тѣзи мѣста се появяватъ мехурчета, язвички, а мърсотата и кислотата напада изъ искусствена нѣнка въ стомаха, и прѣдизвиква у дѣтето бълваніе и диария, и дѣтенцето захваща да плаче страшно безъ почивка. То плаче отъ това, че отъ раничкитѣ въ устата, то не е въ състояние да застави не само искусствена нѣнка, която Ви продължавате да му втиквате, но нѣнката и на майка си; то плаче отъ това, че у него постоянно го боли корема.

Дѣтете страда отъ болки. — Вии майки, страдате, като глѣдате това страдание и на свършване, постоянното плаченіе и хлцаніе на болното дѣте Ви лишава отъ сила, сънъ и търпение. Вие начевате да го ругаете, което нищо не разбира, даже начевате да го бнете, макаръ, че то е съвършено невинно и дохождате до тамъ, щото молитѣ бога да го прибере, за да ви развѣрже ржцѣтъ. Това е страшенъ грѣхъ, а у Васъ има едно оправдание: че сте излезли отъ силитѣ си. А кой е на всичко туй виноватъ? Вий пакъ Вий!

Вий сте виновати за болѣстѣта на дѣтето, а неговата болѣсть е причина на неспокойствието ви, безсънното ви и пр., вмѣсто то да Ви бжде утѣшеніе, радостъ, развлѣченіе на семейния животъ, прѣдметъ за постоянна работа, бждѣщи помощникъ и кармачка, а сега явява се за Васъ тежка грижа!

Много мъчно и тежко става, когото кажемъ, че

ето, отъ тѣзи свѣжи, здрави, весело усмихнати дѣца, много отъ тѣхъ прѣзъ годината ще станжтъ болни, недъгави, а много ще умрѣжтъ! — и всичко това е само за туй, защото тѣхното страдание пада отъ ржката на неопитната кърмачка, която го прѣдава само на дѣвчене, нечиста нянка, каша и кисели пития и вмѣсто милване и грижи, които вне правите сега, когато тѣ сж здрави и ви служатъ за забава, утѣха; вне наделявате тѣхния плачъ, ругаеги и ги биеете. — Заболѣе ли у васъ дѣтето — ви захващате да грѣшите въ отношение на васъ и въ отношение дѣтето, вмѣсто това, щото съ болното дѣте да отидите и се посвѣтвате съ лѣкаръ или фелдшеръ, Вий отивате при стари врачки и по свѣтитѣ имъ, начевате да глѣдате вашето болно дѣте, което още въ началото на болѣстѣта умира отъ разни баяния или отъ лѣкуване по свѣта на врачката съ дървено масло, студена вода, спиртъ и т. н. много или малко отровни средства; ако ли пакъ нѣкой отъ Васъ се обърне за свѣтъ къмъ лѣкара или фелдшера, то ще бжде най-послѣ, когато успѣете да пробвате всичкитѣ Ваши домашни срѣдства и докарате болното Ви дѣте до такова състояние, щото не знаете какъ и да го хваните и положително не знаете каква помощ да му дадете.

Послѣдвайте моитѣ свѣти и Вий нѣма да се туюкате съ болнитѣ Ви дѣца, нѣма да Ви бжджтъ дѣцата тягостни и Вий не ще да грѣшите прѣдъ бога съ Вашитѣ желанія и прозби да испрати смъртъ за Вашия мъчителъ, като по погрѣшка — вмѣсто Васъ — наричате дѣцата си.

(Слѣдва)

8-й X-98 г.

прѣведе Свѣтославъ.

Първитѣ майчини длѣжности

Трудноста

(продължение отъ стр. 61).

Трудноста не е болѣстъ, както мислѣжтъ много жени, но може да даде поводъ на много болѣсти, както всѣки перподъ на тѣлесното развиванне, слѣдствие на повечето дѣйствія на нервитѣ и кръвообръщението. И това че е тѣй, лесно може да се разбере, ако се взематъ прѣдъ видъ многобройнитѣ промѣненія, които ставатъ слѣдъ начеваннето.

Най-много обаче промѣненія се забѣлѣзватъ въ дѣтороднитѣ органи. Мѣсечното кръвотечение се спира или ако се яви, както това се случва въ първитѣ дни на трудноста, то е малко и по слабо. Матката, която има форма на плоско круше, става по кръгла и се увеличава толкова скоро, щото въ първитѣ 8—10 недѣли пълни по голѣмата частъ на таза, това увеличаванне, което става слѣдствие на нарастваннето въ матката яйцето, прѣдизвика събиране на много кръвъ, необходима за охранване на много съсѣди, нерви и мускули.

Естествено е, щото слѣдствие на голѣматова промѣненне на матката, службата на околнитѣ органи много лѣсно да се растроява, отъ това да произхожда запичаннето и честото излизанне за малка нужда.

Често ижти иди замаиванне на главата и повръщанне, въ първитѣ особено дни на трудноста, главоболие и жбоболне и много други малки нерасположения, и това защото цѣлата нервна система слѣдъ начеваннето се раздражнява. При това и кръвта значително се измѣнява по туй врѣме за да може да на нараствующия зародишъ нуждитѣ съставни части за образуваннето му. По такъвъ начинъ се тълкуватъ и много други явления, сир. неспокоенъ сънъ, страшни сънища, събпранне на кръвъ въ главата и сърдцебиение.

Всички обаче тия нѣща не сж патологически, т. е. не трѣба да считаме трудната жена страдающа отъ нѣкоя болѣстъ, защото тѣ минаватъ лѣсно, безъ неприятни слѣдствия, освѣнъ, ако нѣкой лѣкаръ безврѣменно, за да покаже мадростѣта си, прѣдприеме нѣщо глупаво, или, ако извънмѣрното безпокойствие на младата съпруга, особено ако иска да се покаже много чувствителна, попрѣчжтъ естеството да свърши благополучно и щастливо почнатото дѣло. Примѣра на селенкитѣ, въ които жени трудни передки продължаватъ труднитѣ си работи както въ дома, така и на нивата до денѣтъ на раждааннето, най-ясно показва, че при всичкото промѣненне въ нервната система и кръвта; при всичкото расширение на корема, слѣдствие на расширението на матката; при всичкото стеснение на дихателни органи и сърдцето; при всичката тѣжестъ, която трѣба да носѣжтъ коститѣ на тазата, стѣнитѣ на корема и краката, — при всичко това, трудноста не е патологическо положение.

Истинната обаче, както казахме е, че трудноста може да способствува за разни болѣсти на корема. Това трѣба да се има прѣдъ видъ, особено въ първата трудноста, когато нараствающата матка по силно налѣга върху прилѣжащитѣ органи, за да може да заеме мѣсто. За това младата трудна жена трѣба много серпозно да внимава въ начина на живота си.

Между това нека поговоримъ върху диетата на трудната жена.

Тази диета е сжщата съ оная, която всичкитѣ разумни хора, които се грижатъ за здравнето си, трѣба да слѣдватъ; съ други думи, трудната жена може да слѣдва да живѣе така, както тя живѣеше по прѣди, ако отъ този начинъ на живенне здравнето ѝ не страдаше. Но трѣба отъ друга страна нѣкакъ да измѣни този начинъ на живота си, по причини на положението, въ което тя се намира.

Диетата на трудната жена се отнася на оная на тѣлото и душата; както едната така и другата иматъ голѣмо влияние, и за това могатъ да принесжтъ вредителни слѣдствия.

Да починимъ отъ диетата на тѣлото. По туй отношение трѣба да се грижимъ за слѣдующитѣ: за храната, облѣклото, движеннето и спокойствието, дишаннето, въздухъ и най-сетнѣ за чистота.

Смиланнето у труднитѣ жени обикновенно е добро, у нѣкои даже по добро колкото по напрѣдъ. Това обаче не значи че могатъ безнаказано да пълнжтъ стомаха си съ ястия или че това тѣхно положение ги прѣд-

пазва от честитъ злоупотребения на ястия и пития. Никога! Труднитъ, когато ядътъ повече отъ колкото смилателната на стомаха имъспла позволява, повръждатъ и своето здравие и онова на дѣтенцето имъ. Първото, значи, правило и въ този случай е: «бжди умѣренъ». — Колкото се отнася до вида на ястията, можемъ въобще да съвѣтуваме трудната жена да отбѣгва ония ястия и пития, които раздразняватъ нервната система и разгорѣшаватъ кръвта, но да избира лека, расхладителна и умѣренно хранителна храна. Трѣба да съединява ястията отъ мѣсо съ ястията отъ растение. Погрѣшно е да мислимъ, че земаннето само единия видъ отъ тѣхъ е прѣдпочтително. За това трудната жена не трѣба да остави обикновенната си храна, освѣнъ ако има особена причина. Ако тя осѣща отвръщение за нѣкои ястия и пития, нека ги не приеме. Ако ѝ се яви охота за вредителни ястия и пития, прѣдпочтително е да се задържи нежелателни да ги приеме, защото това е патологически апетитъ и нека бжде увѣрена че при всички тѣ разказвания и басни, които расправятъ нѣкои баби, зародиша въ корема нѣма да страда отъ никакво зло.

Ястията, които се позволяватъ на трудната жена да яде сж слѣдующитѣ: всички видове мѣсо включително и лова; всички видове риби, освѣнъ тлъститѣ; отъ растителната храна трѣба да отбѣгва всички тѣ мжнносмилаемитѣ или газопронизвѣдителнитѣ, напримѣръ, бижелитѣ, боба, лѣщитѣ и зели, които да яде малко, особено въ началото на трудността, така и пикателнитѣ растения, напримѣръ, цѣлина, майдапосъ. Напротивъ, съвѣтуваме: ориза, спанакъ, картофи, зеленъ бобъ, бижели и комбости. Отъ озрѣлитѣ овощия се позволяватъ черешитѣ, смокинитѣ, ягоди, прѣсковитѣ, ябалкитѣ, гроздието, крупн. Тѣ обаче трѣба да се приематъ въ малко количество обѣдени и безъ костички.

Твърда храна, осушено и солено мѣсо, тѣжки или сладки ястия отъ яйце, особено прѣсния черепъ хлѣбъ повръждатъ трудната. Жени, които прѣзъ трудността си страдатъ отъ замаиванне или повръщанне и които иматъ нѣкакъ слаби смилателнитѣ си органи, трѣба да се хранятъ само съ лѣки ястия и да се старажатъ да се излѣкуватъ отъ тази болѣсть, като ядътъ по често по малко. Опитътъ ще покаже на женитѣ кои именно ястия увеличаватъ расположението имъ къмъ повръщанне, а кои не, и слѣдователно, отъ кои ястия да се прѣдпазятъ а отъ кои не. Обикновенно труднитѣ жени осѣщатъ растроено стомаха, ако сж или тлъсти или кисели ястия.

«Ако бѣше възможно», казва Унгеръ, прочутъ специалистъ по нашия прѣдметъ, «да съвѣтуваме нѣкое питие за въ употребленне на всички трудни жени, бихме съвѣтували водата, и защото природата е опредѣлила за нужда на всички животни и растения, и защото притежава много малко лѣчебни особености».

Той много право говори. Трудната жена, която по напредъ пише много вода, нека пие и сега, защото това е най-естественното и здравословно питие. Малко вино или малко бира не вреди. По нѣкога малко добро вино расмѣсено съ вода, помага даже за нѣкои бол-

ни жени когато сж на положение. Но всѣки случай трѣба да се дава съ внимание, защото когато пие майката, пие и отрочето. Кафе или чай, на които е привикнало вече човѣчески родъ, може да приеме трудната жена, но трѣба да сж чисти и доброкачествени и при това по на редко, защото инакъ сигурно е, ако пие гжсто кафе или чай и въ много количество, може да прѣдизвика събиране кръвъ въ главата и това може да стане причина на помѣтване. Отъ друга страна тѣ повръждатъ по малко отъ колкото други нѣкои пития които ги замѣстватъ. Позволява се сжщо малко шоколата, какао, приготвени редко съ вода или млѣко. Много повръждатъ спиртнитѣ напитки.

(Слѣдъ).

Язика на дѣтето.

(прѣводъ).

Онѣ, които сж наблюдавали дѣтето, трѣба да сж забѣлѣзали, че то бърза да започне да се изразява и да се разбира; още въ люлката, забѣлѣзвайки съ каква бързина тичатъ при него, когато вика, то, подъ натиска на извѣстни пужди, си служи драговолио съ своитѣ викове, за да изрази желанието си. По кжсно, когато едва-що е научило да артикулира своя гласъ, да избѣрва първитѣ си думи, ний го виждаме да си сформира единъ истински рѣчникъ, да означава нѣщата, тѣхния шумъ, тѣхнитѣ измѣнення; нѣщо повече, съ сжществуйжния вече запасъ отъ думи, дѣтето започва да обобщава, да прави най-далечни аналогии. Дѣтето не може да разбере, че ний можемъ да означимъ единъ и сжщъ прѣдметъ различно отъ неговото лично означение; доброволно то ни налага своитѣ думи, а трудно приема нашитѣ, които не значатъ нищо за него.

При всичко това обаче, трѣба да се забѣлѣжи: една неразбрана угадливость въ това отношение би била отъ естество, ако не да компрометира, то поне да заблжси умственото му развитие. Очевидно, че нашия языкъ, ако е по-малко живъ, по-малко обикненъ, е поточень отколкото дѣтинския, той е повече изразителенъ на истинскитѣ отношения на нѣщата, защото подъ думитѣ се крижатъ идеи, познанията, плодове на обобщението, и знае се колко класификациитѣ на дѣтето сж искусствени, невѣроятни, «вънъ отъ рамкитѣ». Ето защо е важно да се наблюдава постоянно языка на дѣтето, или по скоро да го заставимъ да се прости съ своя рѣчникъ за въ полза на нашия. Но тогава нѣкъ нова длжностъ ни се налага: трѣба да се увѣримъ дали дѣтето разбира добръ нашитѣ термини, дали имъ дава сжщето значение както насъ, дали ги ясно отличава единъ отъ други, тѣй щото да може да ги ржководи и комбинира както е необходимо. Само при това условие дѣтето ще умѣе да говори. А навика за добъръ языкъ е по-драгоцѣненъ отколкото не се вѣрва. Языка на единъ народъ е най-вѣрното мѣрило за неговото умствено развитие, за естеството на неговата мисль; тѣй сжщо и въ индивидуума, единъ правленъ, точенъ,

строгъ языкъ е знакъ на вѣренъ и отличителенъ умъ; защото да управляваме и свързваме термини, това значи да управляваме и свързваме идеи; да се научимъ да говоримъ, това значи да се научимъ да мислимъ, и благодарение на языка, ума ни се сформирава.

Шуменъ.

Янко Попповъ.

Обяснение на образциѣ отъ ржководѣлията.

Обр. 1-й *Екранъ Louis XV*. Бродира се надъ тъм-но вполетовъ цвѣтъ плюшъ съ коприна. Орнамента по краищата се бродира сѣчесто, съ зелена, или кафява коприна; цвѣтата по него се бродиратъ съ ясно-вполетова коприна. Картината по срѣдата се бродира съ блѣдни цвѣтове коприна.

Ако орнамента на екрана се бродира надъ атлазъ или цѣлкой другъ тънъкъ и прозрченъ платъ, то тогава картината по срѣдата се прави на гуашъ (съ водна боя) по такъвъ начинъ картината посполучва и бива винаги по-прѣдпочтителна.

Обр. 2-й рамката на екрана.

Обр. 3-й жгълъ отъ гипюръ.

Обр. 4 и 5 фестонъ за кърпички.

Обр. 6 жгълъ отъ гипюръ.

Обр. 7 *Венецъ за възглавница*, бродира се съ коприна надъ атлазъ или кадифе. Монограма *Е Г* се бродира съ злато или съ коприна. Ако желаемъ можемъ употребити този примѣръ и за бѣла шевица.

Обр. 8 *Гирляндъ*, за покривки и др. под.

Обр. 9 *Дателъ Ринелле*, за кърпички и бѣли дрѣхи.

Корреспонденция.

Г. М. Минчева с. *Опанг*: получихме стойността на «Ж. Св.» съ «Домакиния» абон. се счита отъ 20 IX 98 г. — Коп. Желѣзкова с. *Търнава*, броеветъ Ви се испращамъ най-редовно въ с. Берованъ, искайте си ги отъ тамъ; а отъ дасъ ще Ви ги испратимъ въ *Търнава*, споредъ съобщението Ви. Не можемъ да отгледемъ безъ писмо желанието Ви. — В. Л. Гарчева. *Златица*. Съобщете ни кадъ да испращаме постоянно броеветъ, въ София ли, или въ *Златица*. Споредъ по напръшното писмо отъ София испратихме броеветъ въ София, а сега пъкъ ги искате въ *Златица*, искайте си ги отъ *София*.

Съдържание.

Модна хроника. — Обяснение на модитъ. — Кръстие на матинето. — Кърмене на дѣцата. — Изпитъ майчини длъжности. — Илика на дѣтето. — Обяснение на образциѣ отъ ржководѣлията. — Обявления.

НАМИРА СЕ ПОДЪ ПЕЧАТЪ

И
СКОРОЩЕ БЪДЕ ГОТОВА КНИГАТА:

РЖКОВОДСТВО

ПО

ШИЕНИЕ И КЪРПЕНИЕ,

съ 93 фигури въ текста,

за въ употребленіе на Професионални и стопански училища, на ученици отъ срѣдни учебни заведения и на всички, желающи да изучатъ Шиението и Кърпението безъ учитель,

Г-ца Елена Манова.

ВСѢКОЙ ВТОРИЙ ЛОЗЪ ПЕЧЕЛИ

ПЕЧАЛБИ САМО ВЪ БРОЙ

ПЪРВА ОТЪ ДЪРЖАВАТА ПРИЕТА И ГАРАНТИРАНА

БЪЛГАРСКА-КЛАССНА ЛОТАРИЯ

ПЪРВО ГОЛѢМО ПУБЛИЧНО ТЪГЛЕНИЕ СЪ ПЕЧАЛБИ ВЪ СОФИЯ НА 10-Я ДЕКЕМВРИЙ Т. Г.

25000 парични печалби въ цѣла стойность отъ Четири милиони **526,000** л. з.

НАЙ-ГОЛѢМАТА ПЕЧАЛБА
ВЪ НАЙ-НАСТЛИВЪ СЛУЧАЙ: Половинъ милионъ = **500000** лева въ злато

НИЙ ПРѢПОРЪЧВАМЕ И ПРАЩАМЕ СЪЩО ВЪ СТРАНА СРѢЩУ БРОЙ.

Оригинални лозове на официални цѣни: цѣли на 10 л. з., половина на 5 л. з., четвъртъ 2.50 л. з., една осма 1.25 л. з.

ОСКАРЪ БРАЙЕРЪ & С^{ПЕ} ГЛАВНИ КОЛЕКТОРИ

РУССЕ, ПЛОЩАДЪ ЦАРЬ ВОРИСЪ.
АДРЕСЪ ЗА ТЕЛЕГРАМНИ: „БРАЙЕРБАНКЪ“ РУССЕ.
ТЕЛЕФОНЪ № 43.

СОФИЯ, ТЪРГОВСКА УЛИЦА № 4.
АДРЕСЪ ЗА ТЕЛЕГРАМНИ: „БРАЙЕРБАНКЪ“ СОФИЯ.
ТЕЛЕФОНЪ № 43.